

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
Danmark

Dato: 25. marts 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ditte Luja Aaskov
Sagsnr.: 2022-0037-0143
Dok.: 2358291

Besvarelse af spørgsmål nr. 13 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Styrket indsats mod menneskeudnyttelse) (L 111)

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 13 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Styrket indsats mod menneskeudnyttelse) (L 111), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. marts 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 13 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Styret indsat mod menneskeudnyttelse) (L 111):

”Kan ministeren bekræfte, at ligesom der ikke er faldet dom for menneskehandel til tvangsarbejde i Danmark, gør det samme sig gældende for nogle af de øvrige udnyttelsesformer, der er oplyst i straffelovens § 262 a, og at det generelt har vist sig udfordrende at bevise tvangselementet efter straffelovens § 262 a om menneskehandel, som dermed ikke alene gør sig gældende for udnyttelse til tvangsarbejde, jf. høringssvaret fra Center mod Menneskehandel?”

Svar:

Justitsministeriet kan fsva. angår spørgsmålet om fældende afgørelser for menneskehandel til andre udnyttelsesformer end tvangsarbejde henvise til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 12 fra Folketingets Retsudvalg til lovforslaget.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Menneskehandel er kriminaliseret ved straffelovens § 262 a. Bestemmelsen består af følgende tre led, som alle skal være opfyldt, for at man kan straffe for fuldbyrdet menneskehandel:

- Handlinger (1. led)
- Tvangsmidler (2. led)
- Udnyttelsesformål (3. led)

Ad 1. led). Gerningsmanden skal foretage en handling over for den forurettede ved enten at rekruttere, transportere, overføre, huse eller efterfølgende modtage den pågældende.

Ad 2. led). Senest i forbindelse med gerningsmandens handling skal der være anvendt et tvangsmiddel i form af 1) ulovlig tvang, 2) frihedsberøvelse, 3) trusler, 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller 5) anden utilbørlig fremgangsmåde.

Ad 3. led). Tvangsmidlet skal anvendes med forsæt til udnyttelse af den handlede person ved prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestillinger med pornografisk optræden, tvangsarbejde, slaveri, eller slaverilignende forhold, strafbare handlinger eller fjernelse af organer.

Udnyttelse indebærer et krav om, at menneskehandlen skal være foretaget med henblik på at opnå en økonomisk vinding eller med henblik på gerningsmandens egen udnyttelse af ofret.

2. I praksis er en af de største udfordringer i sager om menneskehandel at få en forklaring fra offeret, der kan underbygge sagen i retten. Vidneforklaringer fra de formodede ofre er ofte det eneste eller vigtigste bevis i sagen. Ikke mindst i forhold til brugen af tvangsmidler er offerets forklaring således ofte afgørende.

Det er dog ofte vanskeligt at få offeret til at afgive forklaring, enten fordi den pågældende er bange for bagmanden, eller fordi den pågældende frygter for repressalier, hvis han/hun fortæller politiet, hvad der er sket. I mange tilfælde er ofrene også bange for de danske myndigheder, f.eks. fordi de ikke har lovligt opholdsgrundlag i Danmark, eller fordi de frygter, at de selv kan blive straffet.

Ofrene er ofte fra udlandet, og de kan i mange tilfælde være forsvundet, inden sagen er færdigefterforsket, dels fordi de ikke længere er tvunget til at opholde sig i Danmark, ikke har et opholdssted, er uden arbejde eller lignende. Det kan være meget vanskeligt efterfølgende at finde og afhøre ofre, der befinder sig i udlandet.

Anklageren bør derfor tidligt i efterforskningsfasen overveje, om der skal ske en forudgående indenretlig afhøring af de ofre, som skal føres som vidner under en eventuel hovedforhandling af sagen. Hvis politiet vurderer, at der er risiko for, at et offer rejser ud af landet inden hovedforhandlingen, skal anklagemyndigheden således inden tiltalerejsning afhøre ofret indenretligt for at sikre vidneforklaringen som bevis i sagen.

Udgangspunktet er dog fortsat, at vidnet skal møde op til hovedforhandlingen og afgive forklaring. Navnlig hvis sagen alene har været på et indledende stadie på det tidspunkt, hvor der blev foretaget indenretlig afhøring, kan den indenretlige afhøring være så mangelfuld, at den ikke kan stå alene. Det bemærkes, at danske myndigheder som udgangspunkt ikke har mulighed for at anvende tvang i forhold til vidner, der befinder sig i udlandet.

Det kan tilføjes, at sager om menneskehandel ofte har international karakter med eksempelvis gerningssteder, ofre eller lignende i flere forskellige lande. Sagerne kræver derfor et internationalt politisamarbejde med henblik på bevissikring, opsporing af vidner og udbytte mv., hvilket kan besværliggøre og forlænge behandlingen af sagerne.

3. Som det fremgår af afrapporteringen fra den tværministerielle arbejdsgruppe vedrørende menneskehandel, kan det særligt i sager om menneskehandel til tvangsarbejde være vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at der har foreligget tvang med henblik på udnyttelse af de pågældende til tvangsarbejde. I en række af sagerne er gerningsmændene i stedet blevet dømt for åger efter straffelovens § 282.

Med indførelsen af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 262 b vil der fremover i disse sager efter omstændighederne kunne rejses tiltale for udnyttelse til arbejde under åbenlyst urimelige forhold.

Det vil fortsat være nødvendigt at have fokus på at sikre en forklaring fra det formodede offer, der kan underbygge sagen i retten, idet offerets forklaring ofte vil være det vigtigste bevis.”